

Τεχνολογικό
Πανεπιστήμιο
Κύπρου

Σχολή Επιστημών
Υγείας

Πτυχιακή εργασία

**“Ο ΕΠΙΠΟΛΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ
ΦΑΣΜΑΤΟΣ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ
ΚΥΠΡΟΥ ΜΕ ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΜΕΣΩ ΤΟΥ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ASSQ.”**

Μαρία Κιτρομηλίδου

Λεμεσός, Μάιος 2021

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Πτυχιακή εργασία

**“Ο ΕΠΙΠΟΛΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ
ΦΑΣΜΑΤΟΣ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ
ΚΥΠΡΟΥ ΜΕ ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΜΕΣΩ ΤΟΥ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ASSQ: Διαφορές ανα φύλο και ηλικία.”**

της

Μαρίας Κιτρομηλίδου

Επιβλέπων Καθηγητής

Δρ. Κωνσταντίνος Μακρής

Συν Επιβλέπων Καθηγήτρια

Δρ. Ελένη Θεοδώρου

Λεμεσός, Μάιος 2021

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Μαρία Κιτρομηλίδου, 2021

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα όσους βοήθησαν και με στήριξαν κατά τη διάρκεια εκπόνησης αυτής της πτυχιακής εργασίας. Αρκετά ήταν τα άτομα που πίστεψαν στην συγκεκριμένη μελέτη και την στήριξαν μέχρι τέλους. Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου Δρ. Κωνσταντίνο Μακρή για την τεράστια βοήθεια και καθοδήγηση που μου έδωσε σε όλη τη πορεία της πτυχιακής μου εργασίας. Ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να δώσω και στην συν επιβλέπων καθηγήτρια μου, Δρ. Έλενα Θεοδώρου για την πολύτιμη βοήθεια και συνεργασία που μου χάρισε. Ακόμη, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους ερευνητές Άντρια Κωνσταντίνου και Σταύρο Οικονόμου για την συνεργασία, την στήριξη και την σπουδαία καθοδήγηση που μου παρείχαν δημιουργώντας μου το αίσθημα ασφάλειας καθ' όλη τη διάρκεια. Επιπρόσθετα, θα ήθελα να ευχαριστήσω όσα άτομα συμμετείχαν στην έρευνα μου και ανταποκρίθηκαν άμεσα ώστε να ολοκληρωθεί με επιτυχία η ερευνά μου. Τέλος θα ήθελα να εκφράσω την αγάπη και την εκτίμηση μου προς την οικογένεια μου που με στήριξαν και πίστεψαν σε εμένα από την αρχή.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εισαγωγή: Ο επιπολασμός των Διαταραχών Αυτιστικού Φάσματος αυξάνεται σταθερά τις τελευταίες δεκαετίες ανά το παγκόσμιο δημιουργώντας σημαντικές ανησυχίες. Τα επιδημιολογικά δεδομένα των διαταραχών αυτιστικού φάσματος (ΔΑΦ), ποικίλουν από χώρα σε χώρα ως αποτέλεσμα πολλών παραγόντων ρίσκου (περιβαλλοντικών/γενετικών). Υπάρχουν αρκετές διαθέσιμες κλίμακες για την αξιολόγηση-έλεγχο των ΔΑΦ στην κοινότητα, μια εκ των οποίων αποτελεί το σταθμισμένο στα ελληνικά ερωτηματολόγιο Autism Spectrum Screening Questionnaire (ASSQ). Αυτά τα εργαλεία διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην έγκαιρη ανίχνευση των πιθανών συμπτωμάτων των ΔΑΦ και βοηθούν τα προγράμματα έγκαιρης παρέμβασης και θεραπείας.

Σκοπός: Μέχρι και σήμερα δεν υπάρχουν μελέτες και επιδημιολογικά δεδομένα σχετικά με τις ΔΑΦ στη Κύπρο. Η παρούσα μελέτη έχει ως σκοπό την εκτίμηση και την καταγραφή του ποσοστού των παιδιών σχολικής ηλικίας τα οποία παρουσιάζουν χαρακτηριστικά που εμπίπτουν στο φάσμα του αυτισμού ανά το παγκύπριο, μέσω του σταθμισμένου και μεταφρασμένου στα ελληνικά ερωτηματολογίου ASSQ. Τα ευρήματα από τη μελέτη μας, πέραν της περιγραφής του επιπολασμού των ΔΑΦ, θα βοηθήσουν τις διαδικασίες ανίχνευσης και τη δημιουργία κατάλληλων υπηρεσιών στήριξης για αυτά τα παιδιά μέσα από ειδικά προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης

Μεθοδολογία: Το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο ASSQ στάλθηκε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε όλα τα δημόσια δημοτικά σχολεία των ελεγχόμενων γεωγραφικών περιοχών της Κύπρου από την Κυπριακή Δημοκρατία. Τα σχολεία που συμφώνησαν να συμμετέχουν στην παρούσα μελέτη, προώθησαν τον σύνδεσμο με το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο ASSQ στους γονείς των παιδιών. Οι γονείς καλέστηκαν να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο απαντώντας σε 27 σύντομες ερωτήσεις αναφορικά με τις καθημερινές δεξιότητες, συμπεριφορές και συνήθειες των παιδιών που σχετίζονται με την ικανότητα προσαρμογής και ανταπόκρισης του παιδιού στις διάφορες συνθήκες και δραστηριότητες της καθημερινής του ρουτίνας. Συνολικά συμμετείχαν στην έρευνα 1554 παιδιά. Όσα παιδιά δεν πληρούσαν τα κριτήρια εισδοχής στην έρευνα και όσες απαντήσεις δεν είχαν υποβληθεί ολοκληρωμένες,

αποκλείστηκαν από την έρευνα και την ανάλυση των αποτελεσμάτων, που έγινε μέσω του στατιστικού προγράμματος R.

Αποτελέσματα: Από το σύνολο (n=330) των δημόσιων δημοτικών σχολείων σε όλες τις ελεγχόμενες γεωγραφικές περιοχές της Κύπρου, τα n=127 συμφώνησαν να προωθήσουν το ερωτηματολόγιο ASSQ στους γονείς των παιδιών. Το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε επιτυχώς από 1480 γονείς και συνολικά συμμετείχαν στην έρευνα N=1554 παιδιά από όλη την Κύπρο ηλικίας 6-13 ετών. Από την ανάλυση δεδομένων αποκλείστηκαν 6 παιδιά αφού ήταν εκτός των ηλικιακών ομάδων (6-13) που ορίστηκε ως απαιτούμενη για τη συμμετοχή στην έρευνα. Από το σύνολο των παιδιών (n=1554) τα n=109 σημείωσαν σκορ ίσο ή πάνω από 19 και παράλληλα τα περισσότερα από αυτά τα παιδιά ήταν αγόρια με ποσοστό 70,6% και 28,4% για τα κορίτσια. Για τις ηλικιακές ομάδες των 8-12 ετών, βρέθηκαν τα υψηλότερα ποσοστά εμφάνισης ΔΑΦ με ποσοστό 90,8%. Το ποσοστό επιπολασμού των ΔΑΦ, σύμφωνα με το δείγμα που συμπεριλήφθηκε στην παρούσα μελέτη, αντιστοιχεί στο 7,0%.

Συμπεράσματα: Τα ευρήματα από τη μελέτη δείχνουν την σημαντική ανάγκη για την έγκαιρη ανίχνευση των παιδιών που πιθανόν να εμπίπτουν στο φάσμα του αυτισμού. Η παρούσα μελέτη θα συμβάλει στην εκτίμηση και ενημέρωση αναφορικά με το ποσοστό εμφάνισης της διαταραχής αυτιστικού φάσματος που επικρατεί αλλά και της σωστής παρέμβασης και θεραπείας των παιδιών υψηλού κινδύνου για πιθανή διάγνωση ΔΑΦ. Το εργαλείο ASSQ επιτρέπει τον εντοπισμό παιδιών που είναι υψηλού κινδύνου να πάρουν διάγνωση ΔΑΦ μετά από πλήρη και περιεκτική αξιολόγηση αλλά και να προταθεί μετέπειτα σε προγράμματα ανίχνευσης.

Λέξεις κλειδιά: Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ), Ερωτηματολόγιο ASSQ, Επιπολασμός, Έγκαιρη Παρέμβαση.

ABSTRACT

Introduction: The prevalence of Autism Spectrum Disorder (ASD) has been rising steadily worldwide for the last decades. Epidemiological data of ASD vary from country to country as a result of many factors, such as environment or genes. There are numerous scales to evaluate the ASD disorder, including the questionnaire Autism Spectrum Screening Questionnaire (ASSQ). All these tools play a vital role in the early stages of the disease onset and will help programs of early detection and treatment.

Purpose: Up to date, no epidemiological studies of ASD exist for ASD in Cyprus. The purpose of this research was to evaluate the percentage of all the Cypriot children who are still in school and show any characteristics that relate to ASD. This screening investigation will make use of the ASSQ questionnaire validated in the Greek language.

Methodology: The online ASSQ questionnaire was sent through email to all the public primary schools of Cyprus through the Cypriot government. The schools that decided to be part of this research had to forward the ASSQ questionnaire to all the parents participating. The parents had to fill the questionnaire by answering 27 short questions about their child's everyday tasks, routines and behaviours based on their everyday life. Overall, 1554 children took part in the study. All the children that did not give complete answers or could not be part of the study because they did not meet the criteria, were excluded from the analysis of the results using the R program.

Results: From the public primary schools of Cyprus (n=330), about 38% of them (n=127) agreed to participate in the study by sending the ASSQ questionnaire to the children's parents. The questionnaire was completed by 1480 parents and altogether a total of 1554 children, aged 6-13 years old participated in the study from all over Cyprus. From the data analysis six children who were over the age group set for the study (6-13 years old) were not included. A total of 109 children scored equal or over 19 in the ASSQ, indicative of higher risk for ASD; most of those children were boys (70,6%) and 28,4% girls. Children aged 8-12 years old had the highest percentages of ASD, reaching 90,8%. The overall prevalence of ASD in this public primary school population of Cyprus was 7,01%.

Conclusions: The findings, apart from the description of ASD's prevalence will help us create appropriate services and special programs of education to support children in

high risk for ASD. More research is needed to understand the determinants of ASD in Cyprus.

Key words: Autism Spectrum Disorder (ASD), ASSQ questionnaire, prevalence, Early Intervention